

Předmět**Ladislav Hejdánek**

This is a part of the original document:

[1994](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1994](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 12. 6. 1994
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 12. 6. 1994

Předmět

Předmět, tj. věc redukována na předmět, je chápán pokud možno jako něco, co je samo sebou nezávislé na jakémkoliv kontextu, ať „reálném“, ať myšlenkovém. Odtud také pochází definice „pravé skutečnosti“ jako toho, co je jedinou příčinou sebe samého, tj. co není závislé na ničem jiném než na sobě. Tato koncepce je hrubě falešná hned ze dvojího důvodu. Především ve světě, v kterém žijeme, není možno najít žádnou takovou skutečnost, o které by platilo, že je závislá jen sama na sobě a že není spolukonstituována ničím jiným. Každá věc, každá událost, každá vnitrosvětová skutečnost je spjata dvojím způsobem s jinými vnitrosvětovými skutečnostmi: jednak na tyto skutečnosti sama nějak navazuje, jednak zase jiné skutečnosti navazují na ni. Svět stojí právě na tom, jak na sebe nejprve ty nejzákladnější, nejjednodušší skutečnosti reagují, a ovšem jak na sebe reagují, navazují a jak jsou spolu spjaty nejrůznějšími vztahy i skutečnosti složitější, komplikovanější, vyšší. Chápat nějakou skutečnost, jako by byla izolována od ostatních skutečností, znamená ji nesprávně vidět a interpretovat. Na druhé straně to však je ještě nesmyslnější v tom, že se chceme tvářit, jako bychom takovou skutečnost vůbec nějak mohli chápat jako izolovanou, neboť chápat cokoliv znamená chápat to v jistých myšlenkových souvislostech. Chápat věc, skutečnost jako izolovanou tedy není jenom věcná chyba, ale je to chyba, spjatá s nepochopením toho, co to znamená chápat, tj. s nedostatkem reflexe, s nedostatečným vědomím toho, co to je vůbec něco myslet. Myšlenka objektivity, ba ideál tzv. vědecké objektivity prostě zapomíná na tuto základní skutečnost. Je tu jediný důvod, proč vidět věci odděleně od jiných věcí, a tím je skutečnost, že každá událost, která je schopna reagovat, je zároveň schopna se konstituovat větší či menší měrou jako subjekt. Subjektnost je schopnost reaktivních událostí se vracet ze svého průběhu, jímž se zvnějšňují, „realizují“, k sobě zpět. A subjekt je ex definitione non-objekt, ne-předmět. To je pak otázka rozdílu mezi hromadou a celkem.

(Praha, 940612-1.)